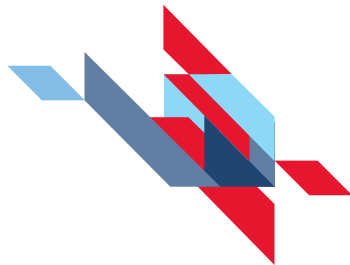

Wspomaganie nauczania języka polskiego i w języku polskim za granicą

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

Spis treści

I.	Ministerstwo Edukacji Narodowej	4
	Zadania realizowane przez Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą	5
	Zadania publiczne realizowane przez MEN w ramach otwartych konkursów ofert	7
II.	Senat Rzeczypospolitej Polskiej	10
III.	Ministerstwo Spraw Zagranicznych	12
IV.	Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej	18
V.	Instytut Pamięci Narodowej	20
VI.	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	22

Szanowni Państwo,

wsparcie oświaty polonijnej jest jednym z priorytetów działań Ministerstwa Edukacji Narodowej. Jesteśmy przekonani, że edukacja w polskich szkołach za granicą wpływa nie tylko na doskonalenie znajomości języka polskiego i podnoszenie poziomu wiedzy o Polsce, ale kształtuje także charakter oraz tożsamość narodową młodych Polaków dorastających na obczyźnie. Polonijne placówki oświatowe to prawdziwe mateczniki polskości, które integrują naszych Rodaków mieszkających w różnych państwach i na różnych kontynentach. Poprzez wielość oraz różnorodność inicjatyw edukacyjno-kulturalnych przyczyniają się do promowania polskiej tradycji, historii i dziedzictwa narodowego.

Doceniając znaczenie kształcenia w polskich szkołach za granicą, Ministerstwo Edukacji Narodowej wprowadza rozwiązania, które pozwalają na wzmocnienie oświaty polonijnej. W czerwcu 2018 roku skierowaliśmy do konsultacji publicznych projekt ustawy, która wprowadza możliwość przystąpienia do awansu zawodowego nauczycieli uczących języka polskiego lub innych przedmiotów w języku polskim zarówno w szkołach organizacji polonijnych, jak i w szkołach działających w systemach oświaty innych państw. Ponadto szkolne punkty konsultacyjne otrzymają nazwę „szkoła polska”. Wierzymy, że to rozwiązanie przywróci faktyczną rangę i podkreśli znaczenie tych placówek.

Z powodzeniem realizujemy także dwuletni projekt konkursowy „Rodzina polo-

nijna”. Jego celem jest wspieranie integracji polskich uczniów mieszkających w Polsce i za granicą poprzez wspólne działania edukacyjne. Więcej informacji na temat „Rodziny polonijnej” znajdą Państwo w dalszej części poradnika. Warto także podkreślić, że w 2017 roku przekazaliśmy polskim szkołom za granicą pakiety edukacyjne. Zawierają one: polskie godło, flagę, mapę, książkę oraz grę. Mam nadzieję, że pakiety będą pomocne przy organizacji uroczystości patriotycznych i różnych wydarzeń szkolnych.

Wszystkim osobom zaangażowanym w organizację oświaty polonijnej przekazuję wyrazy wdzięczności i uznania. Dziękuję za trud wkładany w nauczanie i patriotyczne wychowanie młodego pokolenia Polaków żyjących za granicą. Nieocenione są Państwa zasługi w podtrzymywaniu łączności z ojczyzną przodków oraz w budowaniu dialogu międzykulturowego. Warto przypominać o nich szczególnie w roku setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.

Mam nadzieję, że poradnik *Wspomaganie nauczania języka polskiego i w języku polskim*, przygotowany przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, przybliży Państwu zakres działań podejmowanych w obszarze edukacji na rzecz Polonii i Polaków mieszkających za granicą. Ufam, że zawarte w nim informacje i praktyczne wskazówki będą dla Państwa rzeczywistym wsparciem.

Z wyrazami szacunku
Anna Zalewska

Minister Edukacji Narodowej

Określa zasady organizowania kształcenia uczniów za granicą i wspomagania nauczania języka polskiego, historii i geografii Polski.

Minister Edukacji Narodowej prowadzi 67 szkolnych punktów konsultacyjnych przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej. Umożliwiają one uczniom, uczęszczającym do szkół funkcjonujących w systemach oświaty kraju zamieszkania, uzupełnianie wykształcenia w zakresie języka polskiego i wiedzy o Polsce. Minister prowadzi ponadto szkoły w Ośrodku Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą kształcące w systemie na odległość, a także zespół szkół przy Ambasadzie RP w Atenach. Placówki te umożliwiają zarówno kształcenie uzupełniające, jak i realizację obowiązku szkolnego.

Wspomaganie szkół organizacji polonijnych oraz szkół funkcjonujących w systemach oświaty innych państw, które prowadzą nauczanie języka polskiego lub w języku polskim, odbywa się poprzez: kierowanie nauczycieli do pracy za granicą,

przekazywanie niezbędnych podręczników i pomocy dydaktycznych, organizowanie w kraju i za granicą doskonalenia zawodowego nauczycieli prowadzących nauczanie języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim za granicą. Rodzajem wsparcia są także kolonie i inne formy letniego wypoczynku organizowane dla dzieci i młodzieży polonijnej oraz współpraca tych szkół ze szkołami w Polsce.

Zadania związane z koordynowaniem organizacji kształcenia dzieci polskich czasowo przebywających za granicą oraz wspomaganie nauczania języka polskiego i w języku polskim realizuje Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą, jednostka podległa Ministerstwu Edukacji Narodowej.

Zadania realizowane przez Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą

Kształcenie w szkolnych punktach konsultacyjnych przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych RP oraz na odległość w szkołach w Ośrodku

W kształceniu tym mogą uczestniczyć dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą oraz dzieci obywateli polskich stale mieszkających za granicą, a także dzieci osób niebędących obywatelami polskimi, jeżeli placówka posiada wolne miejsca oraz odpowiednie warunki kadrowe, organizacyjne i finansowe.

Nauczanie na odległość jest skierowane do polskich uczniów, którzy z uzasadnionych względów nie mogą realizować obowiązku szkolnego w systemie oświaty kraju zamieszkania, czy uczęszczać na zajęcia uzupełniające z zakresu języka polskiego i wiedzy o Polsce do szkolnego punktu konsultacyjnego lub szkoły organizacji polonijnej.

Kierowanie nauczycieli do pracy wśród Polonii i Polaków za granicą

Nauczyciele są kierowani do pracy za granicą na wniosek szkół organizacji polonijnych oraz szkół funkcjonujących w systemach oświaty krajów zamieszkania Polonii i Polaków.

Poza zajęciami dydaktycznymi nauczyciele prowadzą także działalność kulturalno-oświatową. Upowszechniają oni wiedzę na temat polskiej kultury, sztuki, walorów przyrodniczych i krajozobrazowych oraz osiągnięć naukowych i gospodarczych.

Obecnie nauczyciele pracują w następujących krajach: Argentyna, Armenia, Białoruś, Gruzja, Kazachstan, Kirgistan, Łotwa, Mołdawia, Rosja, Rumunia, Turcja, Ukraina i Uzbekistan.

Wnioski o kierowanie nauczycieli do pracy za granicą należy przekazywać za pośrednictwem właściwego przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego RP.

Wypożyczanie szkół organizacji społecznych i szkół działających w systemie oświaty innych państw w podręczniki i pomoce dydaktyczne

Szkoły mogą ubiegać się o nieodpłatne podręczniki i pomoce dydaktyczne:

- rejestrując szkołę/ośrodek nauczania w bazie danych szkół na stronie www.polska-szkola.pl,
- uzupełniając formularz wniosku dostępnego na stronie ORPEG w zakładce Podręczniki.

Wnioski kierowane do Ośrodka powinny uzyskać akceptację właściwego przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego RP. Ponadto nauczyciele, rodzice i uczniowie mogą nieodpłatnie korzystać z e-zasobów dostępnych na stronach:

- www.wlaczpolske.pl – platforma multimedialna, na której znajdują się: *Podstawa programowa dla uczniów polskich uczących się za granicą*, przykładowe programy nauczania w zakresie edukacji wczesnoszkolnej, języka polskiego, wiedzy o Polsce oraz materiały dla nauczycieli i rodziców,
- www.polska-szkola.pl – to portal edukacyjny, wspierający nauczanie ję-

zyka polskiego, polskiej historii i geografii za granicą, zawiera materiały dla nauczycieli, dyrektorów i rodziców oraz umożliwia wymianę informacji i doświadczeń.

Organizowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli uczących języka polskiego i w języku polskim za granicą

Formy doskonalenia zawodowego realizowane przez ORPEG służą podnoszeniu efektów nauczania w zakresie języka polskiego, wiedzy o Polsce, kultury polskiej i innych przedmiotów realizowanych w języku polskim. Odbývają się zarówno w Polsce, jak również za granicą i są prowadzone w trybie stacjonarnym oraz *online*. Aktualna oferta znajduje się na stronie www.kursy.orpeg.pl.

Organizowanie kursów języka polskiego i kursów adaptacyjnych dla repatriantów

Kursy są prowadzone w formie obozów językowo-adaptacyjnych w wybranych miastach Polski oraz w postaci indywidualnych lub grupowych kursów języka polskiego, które odbywają się w miejscach zamieszkania repatriantów.

Zadania publiczne realizowane przez MEN w ramach otwartych konkursów ofert

Osobom uczestniczącym w zajęciach przysługuje bezpłatne zakwaterowanie, wyżywienie i dojazd lub zwrot kosztów dojazdu, w przypadku gdy odbywają się one poza miejscem ich zamieszkania.

Wsparcie językowo-adaptacyjne pomaga repatriantom wejść na rynek pracy, umożliwia kontynuowanie nauki, włączenie się w życie społeczności lokalnej oraz przygotowanie do bycia obywatelami polskimi.

Więcej informacji na temat kursów można znaleźć na stronie Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą w zakładce Repatrianci.

Organizowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli uczących języka polskiego i w języku polskim w szkołach organizacji Polaków oraz w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw

Doskonalenie zawodowe umożliwia pogłębianie wiedzy oraz podnoszenie umiejętności nauczycieli i kadry zarządzającej szkół za granicą. W ramach tego zadania są organizowane: szkolenia, warsztaty, konferencje, staże dla nauczycieli w szkołach w Polsce oraz wizyty studyjne dla kadry zarządzającej w polskich szkołach, instytucjach i podmiotach wspomagających nauczanie języka polskiego za granicą.

Organizowanie obozów edukacyjnych dla młodzieży polonijnej

W obozach edukacyjnych dla młodzieżowych liderów środowisk polskich za granicą uczestniczy młodzież w wieku 15–18 lat, która w ciągu roku szkolnego uczęszcza na zajęcia języka polskiego lub innych przedmiotów nauczanych w języku polskim. Podczas pobytu w Polsce uczniowie polonijni realizują program edukacyjno-wychowawczy umożliwiający doskonalenie znajomości języka polskiego, poznawanie tradycji, historii i kultury polskiej oraz umacniający poczucie polskiej tożsamości narodowej. Program obozu edukacyjnego zapewnia bezpośredni i aktywny kontakt młodzieży polonijnej z rówieśnikami z Polski oraz umożliwia kształtowanie umiejętności liderkich, naukę współpracy w grupie i skutecznej komunikacji.

Organizowanie współpracy szkół funkcjonujących w systemach oświaty innych państw i prowadzonych przez organizacje społeczne Polaków ze szkołami w Polsce

Konkurs „Rodzina polonijna” wspiera integrację dzieci i młodzieży polonijnej z ich rówieśnikami w kraju poprzez

uczestnictwo we wspólnych przedsięwzięciach edukacyjnych. Dzięki temu programowi młodzi Polacy mieszkający poza granicami kraju doskonalą znajomość języka polskiego i zdobywają wiedzę o Polsce. Z kolei uczniowie ze szkół w Polsce poznają polskie dziedzictwo kulturowe za granicą, a nauczyciele mają możliwość wymiany wiedzy, umiejętności oraz doświadczeń dydaktyczno-wychowawczych.

O dotacje we wszystkich wskazanych konkursach mogą ubiegać się organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego i szkoły wyższe w Polsce. Muszą one posiadać doświadczenie w realizacji zadań w obszarze dotyczącym danego przedsięwzięcia. Podmioty, ubiegające się o dotacje w konkursach MEN, organizują wymienione formy wsparcia we współpracy i w odpowiedzi na potrzeby zgłoszone przez szkoły organizacji polonijnych i szkoły w systemach oświaty innych państw, które prowadzą nauczanie języka polskiego.

Lista konkursów organizowanych corocznie przez Ministerstwo Edukacji Narodowej znajduje się na stronie www.bip.men.gov.pl/pl/zadania-publiczne.

Co roku ustala priorytety finansowania zadań zleconych w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą. Za najważniejsze Prezydium Senatu uznaje zadania związane ze wspieraniem działań środowisk polskich i polonijnych, ukierunkowane na rozwój szkolnictwa polskiego oraz promowanie języka i kultury polskiej poza granicami. Służą one zachowaniu więzi z Polską oraz potrzebom edukacyjnym dzieci i młodzieży.

Senat RP wspiera działania związane z szeroko pojętą edukacją, nauką, upowszechnianiem języka, polskiej kultury i historii, wiedzy o Polsce, a także rozwijaniem życia polonijnego wokół placówek oświatowych w kilku kluczowych obszarach.

Edukacja:

- dofinansowanie kosztów bezpośrednio związanych z procesem nauczania (utrzymanie lokali, w których prowadzona jest nauka, remonty, wyposażenie uzupełniające sal lekcyjnych, szkolnych bibliotek, pracowni przedmiotowych, zakup pomocy dydaktycznych, metodycznych i materiałów edukacyjnych),
- organizacja wydarzeń uzupełniających kształcenie (kolonie, półkolonie i wyciecz-

ki organizowane w krajach zamieszkania, kolonie, obozy, pobyty integracyjno-edukacyjne w Polsce, wymiana międzyszkolna, konkursy i olimpiady językowe, zajęcia pozalekcyjne, transport i ubezpieczenie),

- pomoc nauczycielom polonijnym (szkolenia dla nauczycieli szkolnych i pozaszkolnych, częściowe pokrycie wynagrodzeń i nagród dla nauczycieli oraz kosztów dojazdu do pracy, konferencje oświatowe),
- wzmocnienie struktury organizacji oświatowych współrealizujących programy edukacyjne w krajach zamieszkania (wydawanie periodyków, prowadzenie stron internetowych, spotkania okolicznościowe, podtrzymywanie inicjatyw rad rodziców przy szkołach),
- przyznawanie stypendiów (pomoc stypendialna dla młodzieży polskiego

pochodzenia realizującej naukę w Polsce oraz w krajach zamieszkania, pobyty uczniów w internacie).

Niektóre działania na rzecz oświaty i nauki są realizowane także w ramach innych kierunków. Jest to związane z warunkami funkcjonowania środowisk polonijnych, w tym szkolnictwa w różnych krajach.

Kultura i promocja Polski oraz ochrona polskiego dziedzictwa kulturowego i historycznego:

- wspieranie zespołów artystycznych i instruktorów,
- pomoc dydaktyczna i metodyczna dla animatorów kultury polskiej,
- udział zespołów artystycznych w przeglądach, festiwalach, pokazach,
- wspieranie działań promujących polską historię,
- wspieranie studiów oraz katedr języka polskiego i wiedzy o Polsce w uczelniach wyższych poza granicami kraju.

Wzmocnienie pozycji środowisk polskich i polonijnych w krajach zamieszkania:

- wspieranie organizacji młodzieżowych, klubów stypendystów, klubów sportowych i harcerstwa,
- staże i szkolenia leaderskie służące podnoszeniu kompetencji organizacyjnych i kierowniczych.

Stypendia socjalne w kraju zamieszkania dla zdolnych uczniów i studentów z rodzin w trudnej sytuacji materialnej bądź mających utrudniony dostęp do edukacji

Wsparcie finansowe jest realizowane za pośrednictwem polskich organizacji pozarządowych. Co roku Senat RP rozpatruje wnioski o przyznanie pomocy, składane przez stowarzyszenia i fundacje działające na rzecz Polaków za granicą, i przydziela środki na wskazane cele. Informacje o kwotach dotacji, jak również o ich przeznaczeniu są prezentowane na stronie internetowej Senatu RP www.senat.gov.pl.

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Nauczanie i promocja języka polskiego poza granicami kraju mają priorytetowe znaczenie dla polskiej polityki zagranicznej, nakierowanej m.in. na umacnianie polskiej tożsamości wśród Polonii i Polaków poza granicami kraju. Świadczą o tym działania podejmowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych za pośrednictwem polskich placówek dyplomatyczno-konsularnych.

Wspieranie nauczania języka polskiego, w języku polskim, a także wiedzy o Polsce wśród Polonii i Polaków za granicą oraz dzieci pracowników migrujących odbywa się zgodnie z „Rządowym programem współpracy z Polonią i Polakami za granicą w latach 2015–2020”. W ramach programu Ministerstwo Spraw Zagranicznych, za pośrednictwem placówek dyplomatyczno-konsularnych, wspiera:

- wszystkie formy nauczania języka polskiego, w tym jako języka obcego,
- działalność Ministerstwa Edukacji Narodowej na rzecz podnoszenia wiedzy i umiejętności nauczycieli uczących języka polskiego i wiedzy o Polsce poza granicami kraju,
- działania popularyzujące język polski i wiedzę o Polsce,

- inicjatywy młodzieżowe i studenckie nakierowane na tworzenie stowarzyszeń, klubów i organizacji skupiających byłych absolwentów polskich/polonijnych ośrodków edukacji za granicą oraz w kraju,
- we współpracy z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego rozwój, uniwersyteckich studiów o Polsce, katedr polonistyki i lektoratów języka polskiego za granicą, a także propagowanie studiów na polskich wyższych uczelniach,
- działania polskich/polonijnych placówek edukacyjnych oferujących nauczanie języka polskiego, w języku polskim i o Polsce dla dzieci i młodzieży oraz służących podniesieniu jakości i atrakcyjności edukacji, a także integracji środowiska polonijnego,

- działania z zakresu edukacji historycznej mające na celu kształcenie postaw patriotycznych wśród dzieci i młodzieży polonijnej i polskiej za granicą,
- działania promujące dwujęzyczność.

Ponadto Ministerstwo Spraw Zagranicznych:

- podejmuje działania na rzecz ochrony praw osób polskiego pochodzenia i mniejszości polskich, w tym do zachowania i rozwoju własnego języka,
- monitoruje rozwój sytuacji oświaty polskiej za granicą, szczególnie na Wschodzie, w takich krajach jak: Litwa, Białoruś oraz Ukraina, a także podejmuje bieżące interwencje,
- zabiega o upowszechnianie nauczania języka polskiego jako ojczystego

- na podstawie unijnej dyrektywy w sprawie kształcenia dzieci pracowników migrujących,
- umożliwia finansowanie przez konsulów RP kosztów uczestnictwa w kursie języka polskiego dla osób, które otrzymały decyzję o zakwalifikowaniu do wydania wizy krajowej w celu repatriacji,
- dofinansowuje produkcję telewizyjnych programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, które są emitowane na antenie Telewizji Polonia.

Ważną rolę w nauczaniu i promocji języka polskiego jako obcego odgrywają Instytuty Polskie za granicą. Instytuty prowadzą i współprowadzą kursy języka polskiego, organizują szereg projektów edukacyjnych i kulturalnych związanych z nauką i promocją języka polskiego jako

Zadania Realizowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych

języka obcego, takich jak konferencje, tłumaczenia literatury polskiej, wystawy czy udział w Europejskim Dniu Języków oraz Międzynarodowym Dniu Języka Ojczystego.

W ramach działań promujących język polski MSZ prowadzi interaktywną mapę „Polski poza Polską” www.polski.msz.gov.pl, prezentującą m.in. miejsca na całym świecie, gdzie można uczyć się języka polskiego i podjąć studia polonoznawcze, a także biblioteki zawierające polskie księgozbiory.

MSZ za pośrednictwem placówek zagranicznych wspiera polonistyki w rozumieniu tradycyjnych studiów filologicznych, kształcących nauczycieli języka polskiego oraz tłumaczy, współorganizuje cykliczne kongresy polonistyki, jak również wspiera centra studiów polskich i lektoraty języka polskiego na zagranicznych uczelniach. Polskie placówki zagraniczne efektywnie lobbują na rzecz obecności języka polskiego nie tylko w instytucjach kultury i nauki w krajach urzędowania, lecz także w sektorach turystycznym i usługowym.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych oraz polskie placówki dyplomatyczno-konsularne aktywnie uczestniczą także w realizacji przedsięwzięć oświatowych inicjowanych przez podmioty krajowe za granicą, biorąc

udział m.in. w prowadzeniu naboru studentów polskiego pochodzenia, organizowaniu przyjazdów nauczycieli polonijnych na kursy metodyczne do kraju, przeprowadzaniu eliminacji do konkursów i olimpiad języka polskiego, w realizacji programu stypendialnego dla studentów polskiego pochodzenia uczących się w państwach zamieszkania.

Wsparcie ze strony placówek dyplomatyczno-konsularnych

Ministerstwo Spraw Zagranicznych wspiera wszystkie formy nauczania języka polskiego za granicą ze środków zaangażowanych na placówkach dyplomatyczno-konsularnych. W ramach funduszu na oświatę polonijną ambasady i konsulaty wspierają nie tylko sam proces organizowania nauczania, związany z wynajmem sal lekcyjnych, zakupem materiałów dydaktycznych, dojazdem dzieci do szkół, czy zatrudnianiem nauczycieli, ale również wszelkie działania polskich/polonijnych placówek edukacyjnych służące podniesieniu jakości i atrakcyjności edukacji, a także integracji środowiska polonijnego.

Polskie placówki wspólnie z polonijnymi partnerami oświatowymi organizują konferencje, warsztaty metodyczne

dla nauczycieli, zajęcia dodatkowe, imprezy i konkursy dla dzieci i młodzieży, takie jak: olimpiady, dyktanda, zawody sportowe, uroczystości rozpoczęcia i zakończenia roku szkolnego, wycieczki edukacyjne.

Zadania w obszarze szkolnictwa polskiego za granicą są realizowane przez placówki w formule projektowej. Przedstawicielstwa dyplomatyczno-konsularne mogą we współpracy z partnerami polonijnymi (organizacjami, stowarzyszeniami, fundacjami, szkołami, uczelniami wyższymi) rozwijać i realizować wspólne inicjatywy

i przedsięwzięcia o charakterze edukacyjnym. Projekty zgłaszane przez podmioty polonijne – po uzyskaniu akceptacji ze strony placówki – mogą być realizowane w partnerstwie.

Polonijne legitymacje ucznia i nauczyciela

Legitymację może otrzymać każdy uczeń do ukończenia 18. roku życia, który uczy się języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej lub innych przedmiotów nauczanych w języku polskim. Legitymacje przy-

Zadania Realizowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych

sługują uczniom uczęszczającym do następujących typów szkół:

- szkoły prowadzone przez organizacje społeczne za granicą zarejestrowane w bazie ORPEG,
- szkoły funkcjonujące w systemach oświaty innych państw,
- sekcje polskie funkcjonujące w szkołach w systemach oświaty innych państw,
- szkoły europejskie działające na podstawie Konwencji o Statucie Szkół Europejskich, sporządzonej w Luksemburgu 21 czerwca 1994 roku.

W przypadku szkół prowadzonych przez organizacje społeczne warunkiem przyznania legitymacji jest aktualna rejestracja szkoły w bazie danych Ośrodka Rozwoju

Polskiej Edukacji za Granicą (www.polska-szkola.pl).

Legitymacja ucznia uprawnia do zakupu ulgowych biletów:

- ze zniżką 37% na przejazdy środkami publicznego transportu kolejowego w pociągach osobowych, pospiesznych i ekspresowych – na podstawie biletów jednorazowych,
- ze zniżką 49% na przejazdy środkami publicznego transportu kolejowego w pociągach osobowych, pospiesznych oraz środkami publicznego transportu autobusowego w komunikacji zwykłej i przyspieszonej – na podstawie imiennych biletów miesięcznych,

- do muzeów państwowych,
- do parków narodowych.

Legitymacja nauczyciela uprawnia do zakupu ulgowych biletów:

- ze zniżką 33% na przejazdy środkami publicznego transportu kolejowego w pociągach osobowych – na podstawie biletów jednorazowych lub miesięcznych imiennych oraz środkami publicznego transportu autobusowego w komunikacji zwykłej – na podstawie imiennych biletów miesięcznych dla nauczycieli uczących języka polskiego lub innych przedmiotów nauczanych w języku polskim,
- do muzeów państwowych,
- do parków narodowych.

Instytucją upoważnioną do wydawania, a także przedłużania ważności legitymacji jest urząd konsularny kompetentny dla miejsca zamieszkania osoby aplikującej. Warunkiem wydania jest aktualna rejestracja szkoły w systemie bazy ORPEG.

Informacje na temat sposobu składania wniosków o wydanie i przedłużenie ważności legitymacji:

- legitymacja ucznia jest wydawana lub przedłużana na wniosek rodzica lub osób uprawnionych,
- legitymacja jest ważna z innym dokumentem potwierdzającym tożsamość (paszport, dowód osobisty);
- wniosek o wydanie legitymacji ucznia składa rodzic lub opiekun prawny dziecka za pośrednictwem szkoły, w której dziecko pobiera naukę,
- wniosek można także złożyć indywidualnie w urzędzie konsularnym właściwym ze względu na siedzibę szkoły,
- wzór wniosku o wydanie legitymacji jest dostępny na stronie urzędu konsularnego,
- do wniosku należy dołączyć dokument potwierdzający pobieranie nauki języka polskiego lub innych przedmiotów nauczanych w języku polskim.

Legitymacje są wydawane i przedłużane na czas trwania roku szkolnego obowiązującego w państwie wydania, z terminem ważności upływającym ostatniego dnia miesiąca, w którym rozpoczyna się kolejny rok szkolny.

Do głównych zadań Agencji Wymiany Akademickiej należy upowszechnianie języka polskiego poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Program stypendialny dla Polonii

Program jest skierowany do cudzoziemców polskiego pochodzenia z następujących krajów: Białoruś, Ukraina, Bułgaria, Czechy, Chorwacja, Macedonia, Mołdawia, Litwa, Łotwa, Estonia, Rumunia, Serbia, Słowacja, Węgry, Albania, Armenia, Azerbejdżan, Gruzja, Kazachstan, Kirgistan, Rosja, Uzbekistan, Tadżykistan, Turkmenistan, a także z krajów Ameryki Łacińskiej i Afryki.

Program umożliwia młodzieży polskiego pochodzenia (narodowości polskiej) i posiadaczom Karty Polaka odbycie studiów wyższych w Polsce oraz poprawę znajomości języka polskiego i poziomu kwalifikacji w tamtejszych środowiskach polonijnych. Oferuje możliwość odbycia studiów wyższych w języku polskim w uczelniach podległych Ministerstwu Nauki i Szkolnictwa Wyższego (poza kierunkami filologicznymi, z wyjątkiem filologii polskiej), Ministerstwu Zdrowia (kierunki medyczne) i Mini-

sterstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego (kierunki artystyczne) oraz comiesięczne stypendium Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej na pokrycie kosztów utrzymania.

Szczegóły na stronie www.nawa.gov.pl/studenci/studenci-zagraniczni/program-stypendialny-dla-polonii.

Uwierzytelnianie dyplomów

Możliwość uznania polskiego dyplomu za granicą zależy od przepisów o uznawalności wykształcenia obowiązujących w danym kraju. Wyjątek stanowią państwa związane z Polską umowami dwustronnymi – w takim przypadku uznanie dyplomu następuje na zasadach określonych w umowie.

Szczegóły można znaleźć na stronie www.nawa.gov.pl/uznawalnosc/uznawanie-polskich-dyplomow-za-granica.

Informacja na temat uznania zagranicznego dyplomu w Polsce, np. w celu podjęcia pracy lub kontynuacji studiów, znajduje na stronie www.nawa.gov.pl/uznawalnosc/wydawanie-informacji-o-zagranicznych-dyplomach.

Letnie kursy języka i kultury polskiej

NAWA organizuje intensywne kursy wakacyjne umożliwiające naukę języka polskiego (poziomy A1-C2), a także poznanie polskiej kultury i historii. Udział w kursie (nauka języka polskiego, program kulturalny, wyżywienie i zakwaterowanie) jest bezpłatny. Jego uczestnicy otrzymują jednorazowe stypendium w wysokości 500 złotych.

O udział w kursie mogą ubiegać się cudzoziemcy, którzy spełniają łącznie następujące kryteria:

- są studentami zagranicznych uczelni,
- nie mają polskiego obywatelstwa,
- nie studiuje w Polsce (w danym roku akademickim),
- uczą się języka polskiego lub znają język angielski na poziomie co najmniej B1.

Więcej informacji www.nawa.gov.pl/jezyk-polski/letnie-kursy-jezyka-i-kultury-polskiej.

Certyfikacja znajomości języka polskiego

Celem państwowego egzaminu certyfikacyjnego z języka polskiego jako obcego jest określenie poziomu kompetencji w zakresie języka polskiego, niezależnie od instytucji prowadzących nauczanie, programów nauczania, stosowanych materiałów i metod. Warunkiem otrzymania certyfikatu jest uzyskanie pozytywnego wyniku z każdej części egzaminu (rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstu pisanego, mówienie, pisanie, poprawność gramatyczna).

Egzaminy, organizowane przez różne ośrodki w Polsce i za granicą, są przeznaczone dla dzieci i młodzieży (14-17 lat) oraz osób dorosłych na różnych poziomach zaawansowania (A1-C2).

Szczegóły oraz aktualne informacje o datach i miejscach prowadzonych egzaminów są dostępne na stronie www.certyfikatpolski.pl.

Instytut Pamięci Narodowej

Od 2006 roku wspiera merytorycznie nauczycieli i edukatorów pracujących poza granicami kraju w ramach „Programu Polonijnego Biura Edukacji Narodowej IPN”.

Wsparcie w ramach programu jest realizowane przez:

- prowadzenie poza granicami kraju warsztatów, wykładów i lekcji na temat historii Polski XX wieku,
- szkolenie nauczycieli,
- realizowanie projektów edukacyjnych adresowanych do Polonii i Polaków przebywających za granicą,
- nagradzanie osób i instytucji zasłużonych dla upamiętniania historii Narodu Polskiego,
- przekazywanie materiałów edukacyjnych IPN,
- udostępnianie wystaw stworzonych przez IPN,
- udostępnianie zasobów internetowych.

Najważniejsze projekty:

- „Polonijne spotkania z historią najnowszą” – kilkunastodniowa, bezpłatna konferencja adresowana do nauczycieli, animatorów kultury i edukatorów, podczas której uczestnicy – dzięki wykładom i warsztatom – poznają najnowszą historię Polski,
- „Przystanek Historia IPN” – cykliczne spotkania organizowane we współpracy z organizacjami, instytucjami i placówkami oświatowymi znajdującymi się poza granicami kraju, często przy wsparciu placówek MSZ. W ramach spotkań odbywają się wykłady, warsztaty, lekcje, prezentacje wystaw oraz promocje książek IPN,

- Honorowa nagroda „Świadek Historii” dla osób i organizacji spoza Polski – nagroda dla osób i instytucji szczególnie zasłużonych dla upamiętniania historii Narodu Polskiego oraz wspierających IPN w realizacji ustawowej działalności w sferze edukacyjnej i naukowej.

Szczegóły „Programu polonijnego BEN IPN” znajdują się na stronie www.ipn.gov.pl.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

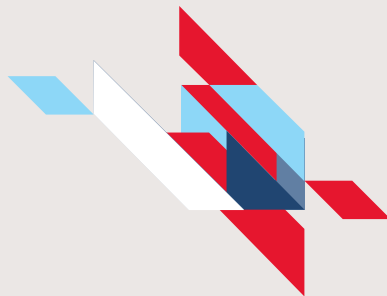
Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

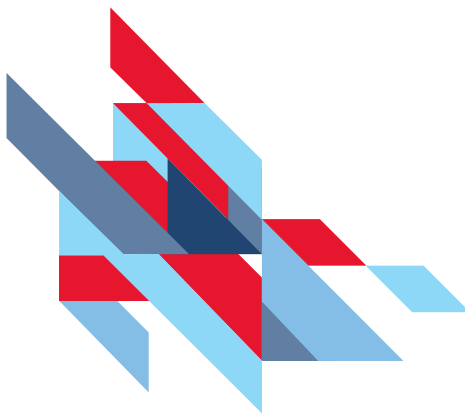
Realizuje pomoc dla repatriantów zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o repatriacji.

Ustawa przewiduje pomoc dla repatrianta i jego najbliższej rodziny (małżonek repatrianta i małoletnie dziecko lub dzieci pozostające pod władzą rodzicielską co najmniej jednego z rodziców, którzy przybyli do Rzeczypospolitej Polskiej razem z repatriantem) poprzez:

- jednorazową pomoc finansową na pokrycie kosztów przejazdu do Rzeczypospolitej Polskiej,
- pomoc finansową na remont, adaptację lub wyposażenie lokalu,

- pomoc finansową na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych (np. dopłata do czynszu, nabycia lokalu),
- pomoc niepieniężną w postaci nieodpłatnego korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej,
- przyznanie miejsca w ośrodku adaptacyjnym dla repatriantów (do 90 dni z możliwością przedłużenia o kolejne 90 dni) z możliwością uczestniczenia w ośrodku w bezpłatnych kursach języka polskiego i kursach zawodowych.

www.men.gov.pl

al. J.Ch. Szucha 25

00-918 Warszawa, tel. 22 34-74-100

fax. 22 34-74-261

informacja@men.gov.pl

www.senat.gov.pl

www.msz.gov.pl

www.mswia.gov.pl

www.ipn.gov.pl

www.orpeg.pl

www.nawa.gov.pl